

welcome pack

**Prawa i obowiązki
cudzoziemców w Polsce**

WWW.INTERWENCJAPRAWNA.PL

Fundusz Obywatelski

Inicjatywa wspierana jest przez Fundusz Obywatelski
zarządzany przez Fundację dla Polski

**Jeśli jesteś migrantem lub uchodźcą
mieszkającym w Warszawie,
TA BROSZURA JEST DLA CIEBIE!**

Znajdziesz w niej wskazówki dotyczące pobytu
w Polsce i najważniejsze problemy, które
możesz napotkać.

Mamy nadzieję, że dzięki informacjom
zawartym w broszurze Twój pobyt
w Polsce będzie łatwiejszy.

1. Zostałam/em zatrzymana/y przez Straż Graniczną

PAMIĘTAJ!

- Zachowaj spokój.
 - Nie kłam ani nie przedstawiaj fałszywych dokumentów. To może pogorszyć Twoją sytuację.
 - Nie podpisuj dokumentów, których treści nie rozumiesz lub się z nią nie zgadzasz.
 - Zapamiętaj numer telefonu do swoich najbliższych i do adwokata lub radcy prawnego. Jak najszybciej poinformuj bliskich o swoim zatrzymaniu i powiedz im gdzie się znajdujesz.
 - Zawsze noś przy sobie paszport (jeśli go posiadasz), kartę pobytu lub inny dokument potwierdzający Twoją tożsamość.
 - Poinformuj swoich najbliższych lub osobę godną zaufania o tym, gdzie trzymasz swoje dokumenty imigracyjne.
 - Możesz zostać umieszczony/a w ośrodku strzeżonym na okres 6 miesięcy w postępowaniu uchodźczym lub na okres 18 miesięcy w postępowaniu w sprawie zobowiązania do powrotu.
-

TWOJE PRAWA PO ZATRZYMANIU PRZEZ STRAŻ GRANICZNĄ

- Jeśli nie chcesz odpowiadać na poszczególne pytania Straży Granicznej, masz prawo odmówić składania zeznań. Jeśli zdecydujesz się odmówić składania zeznań, powiedz to wyraźnie. Nawet jeśli odmawiasz składania zeznań powinieneś podać swoje imię i nazwisko, obywatelstwo, zawód, miejsce zatrudnienia lub zamieszkania.
-
-
-

- Jeśli nie mówisz po polsku, we wszystkich czynnościach, które Ciebie dotyczą powinien uczestniczyć tłumacz z języka, który rozumiesz.
- Masz prawo do kontaktu z adwokatem lub radcą prawnym w trakcie Twojego zatrzymania. Poproś o możliwość wykonania telefonu do prawnika.
- Możesz poprosić o kontakt z konsulem Twojego kraju i poinformować go o swoim zatrzymaniu.
- Wszystkie dokumenty powinny zostać Ci w całości przetłumaczone na język, który rozumiesz. Jeśli wydaje Ci się, że nie wszystko zostało przetłumaczone lub nie przetłumaczono tego prawidłowo, a także jeśli nie zgadzasz się z treścią dokumentów, możesz odmówić ich podpisania.
- Możesz poprosić funkcjonariusza Straży Granicznej, który Cię zatrzymał, o podanie jego imienia i nazwiska oraz numeru legitymacji służbowej. Zapisz te dane.

TWOJE PRAWA W SĄDZIE

- Możesz odmówić odpowiedzi na wszystkie lub niektóre z zadanych Ci pytań. Poinformuj o tym sąd.
- Jeśli w przeszłości doświadczyłeś jakiegokolwiek formy przemocy (w tym fizycznej, psychicznej, seksualnej), pamiętaj, żeby powiedzieć o tym w sądzie.
- Jeśli masz dokumenty wskazujące na Twój zły stan zdrowia, pamiętaj, aby przekazać je w sądzie.
- Jeśli nie mówisz po polsku, tłumacz z języka, który rozumiesz, powinien być obecny w sądzie.

- Masz prawo poprosić sędziego o wyznaczenie Ci adwokata lub radcy prawnego z urzędu, jeśli nie posiadasz wystarczających środków, aby za niego zapłacić.
- Możesz poprosić sąd, żeby poinformował o Twoim zatrzymaniu pracowników konsulatu Twojego kraju pochodzenia oraz osobę przez Ciebie wskazaną.

2. Czy mogę być deportowany/a?

Dopóki nie wydano wobec Ciebie ostatecznej decyzji o zobowiązaniu do powrotu, nikt nie może Cię deportować. Aby móc Cię deportować, najpierw Straż Graniczna musi wydać decyzję o zobowiązaniu do powrotu. Możesz się od niej odwołać. Masz na to 14 dni. Wtedy do momentu wydania decyzji przez organ odwoławczy (Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców) jesteś także bezpieczny od deportacji. Jeżeli Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców utrzyma w mocy decyzję o Twojej deportacji, to jeszcze nie koniec. Możesz złożyć do sądu skargę na tę decyzję. Pamiętaj, aby zawrzeć w niej wniosek o wstrzymanie wykonania deportacji. Dopóki sąd nie rozpatrzy tego wniosku, nikt nie może Cię deportować.

PAMIĘTAJ!

Jeśli po raz pierwszy lub drugi złożyłeś wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej w Polsce, jesteś chroniony przed deportacją przez cały okres tego postępowania.

3. Chcę wyjechać do innego kraju w Unii Europejskiej

TWOJE PRAWA

- Jeśli uzyskałeś w Polsce status uchodźcy lub ochronę uzupełniająca możesz podróżować po strefie Schengen przez okres 90 dni w ciągu każdych 180 dni. Pamiętaj aby zawsze mieć przy sobie paszport oraz kartę pobytu. Nie możesz jednak osiedlić się w innym kraju niż Polska bez dodatkowego zezwolenia uzyskanego w tym kraju.
- Jeśli wciąż czekasz na decyzję w Twojej sprawie uchodźczej, niestety nie możesz wyjechać do innego kraju Unii Europejskiej dopóki Twoja sprawa się nie zakończy.

PAMIĘTAJ!

- Jeśli wyjedziesz do innego kraju Unii Europejskiej w trakcie trwania procedury uchodźczej lub po otrzymaniu odmownej decyzji o udzieleniu ochrony, możesz zostać przymusowo odesłany do Polski. Zwiększa to ryzyko umieszczenia Cię w strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców.
- Jeśli odsyłają Cię do Polski, ponieważ nielegalnie wyjechałeś do innego kraju Unii Europejskiej, pamiętaj aby mieć przy sobie paszport lub inny dokument potwierdzający Twoją tożsamość. Jeśli masz problemy zdrowotne lub psychologiczne, miej także przy sobie dokumentację medyczną lub psychologiczną. W trakcie rozmowy z funkcjonariuszami Straży Granicznej w Polsce powiedz im o swoich wszystkich problemach zdrowotnych, a także o tym czy kiedyś byłeś poddany przemocy.

4. Potrzebuję pomocy prawnika

TWOJE PRAWA

- Jeżeli otrzymałeś decyzję o odmowie udzielenia ochrony międzynarodowej, zgłoś się do:

Stowarzyszenie Interwencji Prawnej

tel. 22 621 51 65

ul. Siedmiogrodzka 5/51

01-204 Warszawa

- Jeśli zostałeś/aś zatrzymany/a i nie masz pieniędzy, żeby zapłacić za adwokata, masz prawo poprosić o bezpłatnego adwokata przyznawanego przez państwo polskie. Poproś o zaprotokołowanie tego przez funkcjonariusza.
- Jeśli masz zostać umieszczony w strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców, masz prawo poprosić o adwokata z urzędu. Możesz to także zrobić w sądzie. Powiedz o tym sędziemu na rozprawie. Jeśli składasz skargę do sądu administracyjnego, masz prawo poprosić o adwokata z urzędu. Musisz wypełnić odpowiedni formularz i wykazać, że nie stać Cię na opłacenie kosztów reprezentacji prawnej.
- Jeśli dopiero złożyłeś/aś wniosek o udzielenie Ci ochrony międzynarodowej i nie została jeszcze wydana żadna decyzja w tej sprawie, możesz kontaktować się z prawnikiem, m.in. w ramach bezpłatnej pomocy oferowanej przez organizacje pozarządowe, jednak państwo nie zapewni Ci adwokata z urzędu.
- Jeśli wobec Ciebie toczy się postępowanie administracyjne o zobowiązanie do powrotu, możesz kontaktować się z prawnikiem, jednak państwo nie zapewni Ci adwokata z urzędu.

PAMIĘTAJ!

- Istnieją organizacje, które mogą Ci pomóc nawet wtedy, gdy nie masz prawa do adwokata z urzędu. Możesz znaleźć ich listę w dalszej części broszury.

5. Chcę pracować w Polsce

TWOJE PRAWA

- Jeśli uzyskałeś w Polsce status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą możesz pracować w Polsce bez dodatkowych zezwoleń i ograniczeń. Pamiętaj, aby mieć ważną kartę pobytu. Pracodawca może chcieć ją zobaczyć, żeby upewnić się, że masz prawo do pracy w Polsce.
- Jeśli wciąż czekasz na decyzję w Twojej sprawie uchodźczej, będziesz mógł pracować tylko wtedy, jeśli Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców nie wyda decyzji w Twojej sprawie w przeciągu 6 miesięcy od dnia złożenia wniosku. Musisz wtedy złożyć wniosek o wydanie zaświadczenia uprawniającego Cię do pracy. To zaświadczenie razem z ważnym tymczasowym zaświadczeniem tożsamości cudzoziemca (TZTC), uprawnia Cię do pracy, jednak tylko w czasie trwania danego postępowania uchodźczego.

PAMIĘTAJ!

- Jeśli pracujesz czekając na decyzję w Twojej sprawie uchodźczej, w momencie wydania ostatecznej negatywnej decyzji w Twojej sprawie tracisz prawo do pracy.
- Wykonywanie nielegalnej pracy w Polsce może skutkować zobowiązaniem Cię do powrotu, a także nałożeniem kary na Ciebie oraz Twojego pracodawcę.

- Pracując w Polsce pamiętaj, aby zawsze zawrzeć na piśmie umowę z pracodawcą. W razie sporu z pracodawcą łatwiej będziesz mógł dochodzić swoich praw.

- Jeśli pracujesz w Polsce musisz rozliczać się z podatków. Pamiętaj, aby zawsze tego dopilnować.

- Upewnij się, że Twój pracodawca odprowadza wszystkie składki w związku z zatrudnieniem Cię. Poproś go o potwierdzenie ich opłaty.

6. Chcę wrócić do swojego kraju

PAMIĘTAJ!

- Dokładnie zapoznaj się z przepisami zanim zdecydujesz się na powrót do kraju.
- Jeśli posiadasz w Polsce status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, powrót do kraju może skutkować pozbawieniem Cię ochrony międzynarodowej. Oznacza to, że możesz potem nie być uprawniony do przyjazdu i pobytu w Polsce.
- Upewnij się, że powrót do kraju jest dla Ciebie bezpieczny. Jak zdecydujesz się na powrót do kraju i poinformujesz o tym polskie urzędy, zmiana tej decyzji może być później trudna lub niemożliwa.

TWOJE PRAWA

- Jeśli odmówiono Ci nadania statusu uchodźcy i udzielenia ochrony uzupełniającej, cofnąłeś swój wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej lub jeśli wydano wobec Ciebie decyzję o zobowiązaniu do powrotu z terminem dobrowolnego powrotu, możesz poprosić o pomoc w dobrowolnym powrocie.

■ Złóż wniosek najszybciej jak to możliwe. W przypadku cofnięcia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej masz na to 30 dni od dnia, w którym decyzja o umorzeniu postępowania stała się ostateczna. W pozostałych przypadkach powinieneś złożyć wniosek przed terminem, w którym musisz opuścić Polskę.

■ Więcej informacji o możliwości uzyskania pomocy w dobrowolnym powrocie uzyskasz kontaktując się z Międzynarodową Organizacją do Spraw Migracji (IOM) w Polsce.

■ W sprawie uzyskania pomocy prawnej dotyczącej legalizacji swojego pobytu w Polsce możesz zgłosić się do poniższych organizacji:

Stowarzyszenie Interwencji Prawnej

tel. 22 621 51 65

ul. Siedmiogrodzka 5/51

01-204 Warszawa

Helsińska Fundacja Praw Człowieka

tel. 22 556 44 40

ul. Zgoda 11

00-018 Warszawa

Fundacja dla Somalii

tel. 22 658 04 87

ul. Bracka 18/63

00-401 Warszawa

Fundacja Polskie Forum Migracyjne

tel. 692 913 993

ul. Szpitalna 5/14

00-031 Warszawa

7. Co po uzyskaniu ochrony międzynarodowej w Polsce?

→ Złóż wniosek o **Indywidualny Program Integracyjny (IPI)** do Powiatowego/Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie (PCPR/MOPR) właściwego ze względu na Twoje miejsce zamieszkania (w Warszawie jest to Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Lipińska 2). Masz na to 60 dni od uzyskania ochrony międzynarodowej. Nie spóźnij się! W przeciwnym razie bezpowrotnie stracisz prawo do IPI.

W ramach pomocy możesz uzyskać:

→ świadczenia pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego,
→ opłacenie składki na ubezpieczenie zdrowotne,
→ pomoc pracownika socjalnego, pomoc psychologiczną, prawną i rodzinną

Pomoc integracyjna jest udzielana na 12 miesięcy.

→ **Zapisz się na bezpłatną naukę języka polskiego**

W Warszawie działają organizacje, które oferują cudzoziemcom bezpłatną naukę języka polskiego. Żeby dowiedzieć się, czy aktualnie prowadzony jest nabór na zajęcia, skontaktuj się z tymi organizacjami:

Jezuickie Centrum Społeczne

<https://www.wakcji.org/uchodzczy/>

tel. 797 907 588

ul. Rakowiecka 61

02-532 Warszawa (wejście od strony ul. Boboli)

Fundacja dla Somalii

<http://fds.org.pl/blog/kursy-jezyka-polskiego/>

tel. 22 658 04 87

ul. Bracka 18/63

00-401 Warszawa

Inicjatywa Chlebem i Solą

<https://www.facebook.com/polacydlauchodzcow/>
kontakt@polskagoscinnosc.org

Fundacja Ocalenie

tel. 22 828 04 50
ul. Krucza 6/14a
00-537 Warszawa

→ **Skorzystaj z pomocy psychologa:**

Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

tel. 22 616 65 05
ul. Mazowiecka 12/25
00-048 Warszawa

Fundacja Polskie Forum Migracyjne

tel. 692 913 993
ul. Szpitalna 5/14
00-031 Warszawa

Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie

tel. 22 599 71 00
ul. Lipińska 2
01-001 Warszawa

Fundacja Ocalenie

tel. 22 828 04 50
ul. Krucza 6/14a
00-537 Warszawa

→ **Skorzystaj z pomocy tłumacza:**

Stowarzyszenie Interwencji Prawnej oferuje pomoc wolontariuszy, którzy znają język rosyjski, angielski oraz francuski i mogą pomóc Ci w kontakcie z lekarzem, urzędnikiem lub tłumaczeniem

dokumentów. Aby uzyskać pomoc skontaktuj się z koordynatorką Centrum Wolontariatu **Olga Hilik**, o.hilik@interwencjaprawna.pl, **+48 729 302 830**.

→ **Zaangażuj się w życie społeczno-kulturalne miasta! Gdzie?**

Stowarzyszenie Interwencji Prawnej

tel. 22 621 51 65
ul. Siedmiogrodzka 5/51
01-204 Warszawa

Fundacja dla Somalii

tel. 22 658 04 87
ul. Bracka 18/63
00-401 Warszawa

Jezuickie Centrum Społeczne

tel. 797 907 588
ul. Rakowiecka 61
02-532 Warszawa (wejście od strony ul. Boboli)

Centrum Wielokulturowe

tel. 22 648 11 11
ul. Jagiellońska 54
03-463 Warszawa

Fundacja Ocalenie

tel. 22 828 04 50
ul. Krucza 6/14a
00-537 Warszawa

Etnoliga (multikulturowy zespół piłkarski)

+48 502 070 701
ul. Angorska 19
03-913 Warszawa

Domy kultury, gdzie odbywają się m.in. zajęcia teatralne, plastyczne i sportowe:

Dom Kultury Kadr

tel. 22 843 88 81

ul. Wincentego Rzymowskiego 32

01-001 Warszawa

Dom Kultury Praga

tel. 22 618 41 51

ul. Dąbrowszczaków 2

03-474 Warszawa

Otwarty Jazdów

<https://jazdow.pl/>

00-467 Warszawa

Strefa WolnoSłowa przy Teatrze Powszechnym

(projekty teatralne)

info@strefawolnoslowa.pl

+48 668 403 924

ul. Zamoyskiego 20

03-801 Warszawa

Kolektyw Sputnik (projekty fotograficzne)

<http://www.sputnikphotos.com/contact/>

ul. Chłodna 20

00-891 Warszawa

Kuchnia konfliktu

(restauracja, w której pracują migranci i uchodźcy)

ul. Wilcza 60

00-679 Warszawa

Centrum Aktywności Międzypokoleniowej „Nowolipie”

tel. 22 838 34 96

ul. Nowolipie 25b

00-001 Warszawa

PAMIĘTAJ!

Po uzyskaniu ochrony międzynarodowej w Polsce:

- Możesz legalnie przebywać w Polsce na czas nieokreślony.
- Jeśli wrócisz do swojego kraju pochodzenia (nawet tylko na krótki czas), ochrona zostanie z dużym prawdopodobieństwem cofnięta.
- Możesz korzystać z opieki medycznej i pomocy społecznej na takich zasadach jak polscy obywatele.
- Po 5 latach od dnia złożenia wniosku o status uchodźcy możesz ubiegać się o pobyt stały.
- Po 2 latach od otrzymania pobytu stałego uzyskanego w związku z posiadaniem statusu uchodźcy możesz ubiegać się o obywatelstwo polskie.
- Po 3 latach od otrzymania pobytu stałego uzyskanego w związku z posiadaniem ochrony uzupełniającej możesz ubiegać się o obywatelstwo polskie.

**Stowarzyszenie
Interwencji Prawnej**

**Siedmiogrodzka 5/51
01-204 Warszawa**

biuro@interwencjaprawna.pl

(+48) 22 621 51 65

www.interwencjaprawna.pl | FB Stowarzyszenie Interwencji Prawnej